

**Puheenjohtaja, pääministeri Juha Sipilä**  
**Poliittinen tilannekatsaus 9.6.2018**  
**Sotkamon puoluekokous**

(muutosvarauksin)

Hyvä keskustaväki,

Hienoa olla tässä teidän edessänne kertomassa, että ne hommat, joihin yhdessä sitouduimme, etenevät hyvin. Keskustan politiikan keskeinen tavoite tällä vaalikaudella oli saada Suomi kuntoon.

Suomi on nostettu nyt kuilun partaalta ja talous kasvaa. Työllisyys paranee koko maassa ja näkymät ovat myönteiset. Velkaantumisen on kääntynyt laskuun ja velaksi eläminen loppuu ihan kohta.

Euroopan unionin komission puheenjohtaja Jean-Claude Juncker on joskus todennut politiikasta, että tiedämme mitä pitäisi tehdä, mutta emme tiedä, miten tulemme uudelleen valituksi, jos teemme sen, mitä pitää. Tämä aforismi on saattanut tulla monelle mieleen talven gallupeista.

Hyvät aatesiskot ja -velipojat,

Meillä on 10 kuukautta aikaa näyttää, että suomalaiset arvostavat enemmän tekijöitä kuin vastuunpakoilijoita. Meillä on 10 kuukautta aikaa näyttää, että Junckerin laki ei päde suomalaisiin.

Politiikka on Keskustalle teon sana.

Meidän käsissä sanat muuttuvat teoiksi. Emme luiki tuulen suojaan tai sorru helppoihin jakolupauksiin ja mediatemppuihin. Emme ole luikki- tai jakopopulisteja.

Seuraavan puolen tunnin aikana avaan teille, mitä Keskustan mielestä Suomi tarvitsee seuraavalla vaalikaudella ja vuosikymmenellä. Eriarvoisuuden torjunta, ylisukupolvisuus ja yrittäjähenkisyys ovat kaiken poliittisen toimintamme perusta. Jokaista päätöstä tehdessä voimme nojata näihin kolmeen periaatteeseen.

Hyvät ystävät,

Suomen kuntoon laittaminen toimii kaiken maaperänä. Sen pohjalle on hyvä lähteä rakentamaan uutta. Meidän lapsemme ansaitsevat Suomen, missä rakennetaan osaavaa kasvua, jokaisesta pidetään huolta, viljellään ja varjellaan maata luontoa kunnioittaen ja kannetaan vastuuta ratkomalla asioita aktiivisella otteella Euroopan unionissa ja maailmalla.

Kaikki toiminta perustuu luottamukseen. Seuraavien vaalien kakkara on *luottamuksen apila*.

Luottamuksen apila seisoo tukevasti kuntoon laitettun Suomen maaperällä ja saa sieltä jatkuvan elinvoiman ja ravinnon. Luottamuksen apila ei anna pelolle sijaa, vaan se luo toivoa. Apilan lehtiä kannattelee vahva luottamuksen varsi. Apilan lehdistä löytyy Keskustan visio seuraavan vuosikymmenen suurista ratkaisuista.

Hyvät ystävät,

Luottamuksen apilan ensimmäinen lehti on *osaava kasvu*.

Teknologian kehityksen vauhti ja siitä seuraava työelämän murros on hurja. Se haastaa kaikki kehittyneet yhteiskunnat ja suuren osan yrityksistä. Vain kovin harvat ovat suojassa murrokselta. Monet työt muuttuvat, jotkut jopa häviävät, mutta samalla syntyy uusia tilalle.

Meillä ei ole kuitenkaan mitään syytä pelätä murrosta. Miksi? Siksi, että Suomi on yksi maailman parhaiten muutokseen valmistautuneista maista. Osaaminen on syvää ja laaja-alaista ja otamme mielellämme käyttöön uutta teknologiaa. Olemme myös tutkimusmyönteistä, nopeasti oivaltavaa keksijäkansaa. Juuret tälle ovat omatoimisessa talonpoikaiskulttuurissa.

Keskustan suuri tehtävä on rakentaa suomalaisille turvallinen silta digitalisaation, robotiikan ja tekoälyn aiheuttaman murroksen yli.

On arvioitu, että Suomella on seuraavan kymmenen vuoden aikana miljoonan ihmisen uudelleen kouluttautumistarve. Tämän hallituksen aikana olemme panostaneet muuntokoulutukseen ja helpottaneet uudelleen kouluttautumista. Tämä työ jatkuu: elinikäinen oppiminen koskettaa kaikkia.

Suomalainen peruskoulu on suuri menestystarina, jota käydään ihailmassa ympäri maailmaa. Peruskoulu on antanut lähtökohdista ja asuinpaikasta riippumattomat, yhtäläiset mahdollisuudet niin oppia kuin kasvaa ihmisenä.

Keskustan historiallinenkin tehtävä on vahvistaa peruskoulua juuri nyt, kun esimerkiksi osalla toiselle asteelle siirtyvistä pojista on ongelmia jopa lukemisessa tai luetun ymmärtämisessä. Levottomuuden ja keskittymiskyvyn puutteen ongelmat ovat kouluissa arkipäivää. Keskustalla on ratkaisuja, tuore vaihtoehto.

Keskusta esittää pienten lasten koulua, jossa esikouluvuosi ja peruskoulun kaksi ensimmäistä vuotta muodostaisivat joustavan kokonaisuuden. Jos asiat tarttuvat ja kotona on asiat kunnossa, sieltä voitaisiin edetä kolmea vuotta ripeämmin. Jos taas lapsi ja perhe tarvitsevat pidempää tukea, he sitä myös saisivat ilman pelkoa minkäänlaisesta leimautumisesta. Toiselta luokalta mentäisiin eteenpäin vaihteittain, kun perustaidot on saatu riittävään hallintaan. Kakkosluokalla olisi tätä varten oma tsekkauspisteensä.

Kaikki tutkimukset viittaavat siihen, että varhainen tuki on valtavan tärkeää. Ensimmäisiin vuosiin olisi panostettava enemmän ja kouluun voitaisiin integroida vahvasti erilaisia perheiden tukipalveluita. Kun pohja ovat kunnossa, kaikkien valmiudet toisen asteen koulutukseen paranevat.

Keskustalla on ratkaisu myös oppivelvollisuudesta käytävään keskusteluun. On tärkeää puhua syrjäytymisen ehkäisystä, mutta vielä tärkeämpää on tehdä tekoja, joilla syrjäytymistä ehkäistään. Olemme nostaneet päämme poteroista, jonne useampi puolue tuntuu edelleen hautautuneen.

Esitämme oppioikeutta. Se tarkoittaa oppivelvollisuuden pidentämistä yhdellä vuodella sekä jatko-opintovalmiuksien lisäämistä peruskoulun oppimäärän lisäksi oppivelvollisuuden kriteereihin. Näin alle 18-vuotias koulunsa keskeyttänyt ohjattaisiin uudelleen esimerkiksi vapaaseen sivistystyöhön, pajakouluun, kymppiluokalle, valmentavaan koulutukseen ja niin edespäin. Nuoresta otettaisiin koppi. Se on meidän vastuullamme.

Oppioikeusmallimme sisältää myös ajatuksen seiskaluokan tsekkauspisteestä, jossa jatko-opintovalmiuksia alettaisiin jo suunnitelmallisesti kartoittamaan.

Koulutus- ja tutkimuspolitiikassa meidän on laitettava kunnianhimon taso riittävän korkealle. Korkeakoulutettujen osuutta väestöstä on kasvatettava. Jokaisessa maakunnassa on oltava vähintään yksi korkeakoulu. Rakennamme nuorille sukupolville uusia mahdollisuuksia tieteisiin, mahdollisuuden olla maailman parhaita huippututkijoita.

Suomen pitää olla maailman ykkönen esimerkiksi tekoälyn hyödyntämisessä. Suomalaisille huippututkijoille pitää olla tähän parhaat välineet ja työkalut. Henkilökohtaisia supertietokoneita on hankittava sadalle tutkijalle Suomessa. Se vahvistaisi johtajuuttamme Euroopassa.

Haluamme olla alan huippua myös lääketieteessä, erilaisten teknologioiden kehittämisessä vastaamaan ilmastonmuutoksen torjuntaan ja monessa muussa. Emme ole vain seurailijoita, meillä on kaikki edellytykset olla edelläkävijöitä usealla eri alalla.

Hyvät keskustalaiset,

Merkittävä tämän ja tulevien hallituskausien haaste liittyy liikenneverkon riittävän rahoituksen turvaamiseen. Liikenne- ja viestintäverkot ovat yhteiskunnan kasvun, kilpailukyvyn ja työllisyyden verisuonisto. Liikenneväylien korjausvelan paikkaaminen aloitettiin tällä vaalikaudella ja siihen on suunnattava lisärahoitusta myös tulevaisuudessa.

Liikennehankkeet on nähtävä jatkossa rohkeasti talouskasvun ja hyvinvoinnin lähteinä, eikä pelkinä menoerinä. Uusien rahoitusmallien kehittäminen on välttämättömyys.

Tavoitteeksi on otettava esimerkiksi pääasiassa yksityisellä rahoituksella toimivat hankeyhtiöt, jotka mahdollistavat uusien ja useampien kehittämishankkeiden toteuttamisen nopeammin. Keskustalla on tähän selvä malli, Keskusta on tähän valmis vaikka heti.

Tasapainoinen aluekehitys on meille keskustalaisille tärkeä arvo. Meidät tunnetaan koko Suomen puolustajina. Emme ymmärrä lainkaan kaupunkien ja maaseudun vastakkainasettelua. Valtaosa suomalaisista, myös kaupunkilaisista, ovat koko Suomen kannattajia. Vapaavuorelaisesta repivästä ja vastakkainasettelua ruokkivasta politiikasta sanoudumme selkeästi irti.

Sen sijaan olemme ylpeitä siitä, että työpaikkoja syntyy nyt kaikkiin maakuntiin, Lapista pääkaupunkiseudulle. Kehitys on huikeaa monilla alueilla.

Voin vakuuttaa, että koko Suomen pärjääminen on minulle tärkeintä. Digitaalisuus ja sähköiset palvelut auttavat ihmisiä elämään koko maassa. Olenkin varma, että hajautetun yhteiskunnan malli luo parhaimmat *osaavan kasvun* edellytykset Suomelle myös tulevaisuudessa.

Hyvä keskustaväki,

Luottamuksen apilan toinen lehti on *huolenpito*.

Eriarvoisuuden torjunta on yksi seuraavan vaalikauden tärkeimmistä tehtävistä. Väitteistä ja pelottelusta huolimatta eriarvoisuus ei ole tällä vaalikaudella lisääntynyt. Myös sote-uudistuksen ydin on yhdenvertaisuudessa: haluamme turvata kaikille suomalaisille, myös työttömille ja eläkeläisille, paremman pääsyn perusterveydenhuoltoon.

Miksi tätä niin rajulla voimalla vastustetaan? Sote-uudistus on peruskouluun verrattava suuri suomalainen yhdenvertaisuusuudistus.

Käynnissä oleva yhteiskunnan murros vaatii edelleenkin erityistä huomiota yhteiskunnallisen eheyden ja sosiaalisen tasa-arvon turvaamiseksi. Keskusta on aina ollut perusturvapuolue. Sosiaaliturvan remontti on seuraavan vaalikauden jättiuudistus ja viime päivien kokemuksen valossa siitäkään ei taida tulla helppoa.

Järjestelmämme on rakentunut pala palalta. Se ei vastaa tätä päivää.

Keskustan mielestä on luotava malli, joka kannustaa ja velvoittaaakin pienenkin työn vastaanottamiseen. Sosiaaliturvan pitää olla nykyistä yksinkertaisempi ja joustavampi. Osana uudistusta on tarkasteltava myös toimeentulotuen ja sosiaalityön suhdetta. On myös tartuttava asumisen jatkuvasti kasvaviin menoihin, sillä ne ovat monelle suomalaiselle taloudellisen pärjäämisen suurin ongelma. Tällä kaudella tehty perustulokeilu antaa uudistukselle hyvän lähtölaukauksen.

Uudistamisen ohjenuoraksi sopivat Santeri Alkion periaatteet: huolehdimme porukalla niistä, jotka eivät pysty itsestään huolehtimaan ja haemme keinot heille, joilla on edellytykset alkiolaisen itseauttamiskyvyn kautta kuntoutua takaisin työelämään ja saada elämänhallinnasta kiinni.

Jo lyhytaikaiset työsuhteet, osa-aikaiset ja määräaikaiset työpaikat ovat tie syrjäytymisuhan pysäyttämiseksi. Työttömyys on suurin köyhyyden aiheuttaja, siksi työttömyyden nujertaminen on niin tärkeää. Tämän vuoksi olen ollut niin iloinen työllisyyslukujen paranemisesta.

Meidän on erityisesti pyrittävä löytämään keinoja osatyökykyisten työllistämisen helpottamiseksi. Yksi ratkaisu voisi olla erilliset työvoimatoimistot, jotka keskittyvät pelkästään osa-työkykyisten työllistämiseksi.

Keskusta esittelee omat linjauksensa sosiaaliturvan uudistamiseksi myöhemmin syksyllä.

Suomeen syntyy lapsia historiallisen vähän. Asiaa havainnollistaa tänä vuonna seitsemänkymppisiä juhlistavien joukko verrattuna viime vuoden vauvakerhoon. Vuonna 1948 syntyi 108 000 lasta, viime vuonna 50 000 lasta.

Suomi muuttuu. Elämänkaaren päät kohtaavat toisensa poikkeuksellisella tavalla. Samalla nimittäin vanhenemme kansakuntana huimalla vauhdilla.

Näiden kahden asian äärelle Keskustan on syytä pysähtyä.

Tämä hallitus on aloittanut kansallisen lapsistrategian valmistelun. Ja seuraavan hallituksen on määrätietoisesti toteuttava se. Harmaantuvassa Suomessa kaikki satsaukset tulevaan sukupolveen kannattavat. Tämä sopii Keskustalle. Ylisukupolvisuus on meidän puolueen kantava arvo.

Lapsen tasolta maailman tarkastelu palauttaa meidät olennaisuuksien äärelle. Onnen kokemukset syntyvät lopulta pienistä asioista, kun isot asiat taustalla ovat kunnossa. Turvallinen lähiympäristö, mahdollisuus harrastaa, kaveri tai naapuri, joka välittää. Isä tai äiti tai ylipäätään läheinen, joka silittää. Tästä kaikesta ovat vastuussa aikuiset. Koko Suomi.

Meidän on tuettava jokaisen perheen toivetta omasta lapsiluvustaan. 2020-luvulla perheet ja tilanteet ovat moninaisia. Yhä useampi syntyy ainoaksi lapseksi ja entistä useampi toisaalta suurperheeseen. Jokaisen perheen oikeutta valita omalle elämäntilanteelle parhaiten sopivat ratkaisut on mahdollistettava.

Keskustalaisen perhepolitiikan ytimessä on tuki vanhemmuudelle. Jokainen koti on maailman keskipiste. Kodin kasvatusvastuuta ei voi väistää - sen sijaan sitä pitää tukea.

Perhemyönteistä Suomea ei rakenneta vain vanhempainvapaan kuukausikiintiöitä siirtelemällä. Tarvitaan joustoja työelämään. Perhevapaaudistukseen olemme valmiita. Mutta: emme lähde tietoisesti heikentämään pienituloisten perheiden toimeentuloa vauvavuosina. Satsaisimme isien läsnäolon vahvistamiseen - sitä valintaa harva mies on koskaan katunut. Lapsella on oikeus läsnäoloon molempien vanhempiensa kanssa. Perheen on edelleen itse saatava valita elämäntilanteeseen sopiva hoitomuoto.

Varhaiskasvatuksessa satsaisimme ennen muuta laatuun: henkilökunnan jaksamiseen ja lapsen kasvun tukemisen kumppanuuteen päiväkodin ja perheen välillä.

Keskustan mielestä jokaiselle perheelle kuuluu oikeus saada apua ilman ilmoitusta lastensuojeluun. Maakunnat ovat tästä jatkossa vastuussa. On kunnia-asia Keskustalle, että lapsiperheiden kotipalvelut vihdoinkin palaavat.

Haluamme antaa myös tuen ja huomion kaikille niille tuhansille ja taas tuhansille suomalaisille, jotka antavat aikaansa ja osaamistansa vapaaehtoisuuden hyväksi. Jalkapalloseuroissa, harrastajateattereissa, vapaapalokunnassa, vammaisjärjestöjen vertaisperhetyössä tai partiossa vahvistetaan yhä uuden ja uuden sukupolven kasvualustaa. Tämä työ pitää saada näkyväksi ja arvoonsa.

Hyvät ystävät,

Suomi on turvallinen maa. Paitsi liian monissa kodeissa.

Havahduin sisäministeriön tuoreeseen selvitykseen turvallisuuden toteutumisesta. Meillä on kansakunnan kokoinen, syvälle pesiytynyt ongelma, joka pitää ratkaista. Vaikenemisen aika on ohi.

Parisuhteessa olleista naisista lähes kolmannes on kokenut nykyisen tai entisen kumppanin käyttämää väkivaltaa. Moni elää pelon varjossa.

Suomessa naiset kohtaavat lähisuhdeväkivaltaa toiseksi eniten kaikista EU-maista. Yläkouluikäisistä tytöistä joka kolmas on kokenut viimeisen vuoden aikana seksuaalista häirintää.

Mikä meitä vaivaa?

Henkistä, fyysistä tai seksuaalista väkivaltaa ei tarvitse sietää. Seksuaalisen ahdistelun ja väkivallan tapauksista poliisille ilmoitetaan vain noin 20 prosenttia. Sen on muututtava.

Hallitus on viimeisten vuosien aikana määrätietoisesti kasvattanut turvakotipaikkojen määrää. Olemme avanneet surullisen suosituksen tulleen puhelinlinjan lähisuhdeväkivallan uhreille.

Teimme merkittävän muutoksen kieltämällä lasten kuritusväkivallan 80-luvulla. Se toi mukanaan valtavan asennemuutoksen. Nyt tarvitaan samaa. Turvallisessa maassa koti ei voi olla vaarallinen paikka.

Moni ikäihminen kokee yhteiskunnallisen keskustelun vanhenevasta Suomesta lamauttavana. Väsyttää kuulla heikkenevästä huoltosuhteesta ja vanhushoivan henkilömitoituksen desimaaleista riitelevistä poliitikoista.

Entä jos käännettäisiin ajatus ihan uuteen asentoon?

Entä jos ennätyksellistä vauhtia harmaantuva maamme olisikin vahvuus? Maailmanlaajuisestikin kiinnostava pienen maan pilotti siitä, miten voi selvitä huoltosuhdekuilusta kunnialla. Ottaisimme käyttöön kaiken uuden teknologian harvaan asutun Suomen mökin mummojen tueksi, rakentaisimme järjestelmällisesti kaupunkeihin seniorikortteleita yhteisöllisyyden tueksi.

Tarjoaisimme isovanhemmuuden iloja vapaaehtoistyön kautta heillekin, joille se muuten ei ole mahdollista. Näkisimme, että olemme jo kauan sitten lakanneet olemasta kolmen sukupolven Suomi, olemme neljän sukupolven Suomi. Nyt yhä pitenevään elämänskaareemme mahtuu työelämän ja vanhuuden väliin monta vuosikymmentä aktiivista eläkeläisyyttä. Se, jos mikä, on voimavara koko Suomelle.

Kun soten rakenteet saadaan nyt vain ensiksi maaliin, minusta Suomen on panostettava vanhustyöhön ja kunnialliseen ikääntymiseen.

Hyvät keskustalaiset,

Luottamuksen apilan kolmannessa lehdessä lukee *realistinen vihreys*. Meidän keskustalaisten tehtävämme on viljellä ja varjella, ylisukupolvisesti. Täällä hyväksyttävässä periaateohjelmassa todetaan, että kestävä kehitys on sukupolvia yhdistävä välttämätön lähtökohta. Kasvatamme toinen toisiamme elämään tasapainossa luonnon kanssa.

Nämä ovat hyvin keskustalaisia arvoja. Realistinen vihreys kulkee meillä sukupolvelta toiselle.

Olemme myös tekijöitä, käytännönläheisiä ongelman ratkaisijoita. Kun on ongelma, käymme sen kimppuun tavoitteena löytää ratkaisu, joka korjaa viallisen koneen. Tämä kuvaa myös suhtautumistamme ilmastonmuutokseen. Kutsumme sitä realistiseksi vihreydeksi. Sen sijaan, että olemme ketteingeillä kiinni metsäkoneissa, haemme ratkaisuja ja toteutamme ne.

Ilmastonmuutos on vakava ongelma. Maapallon keskilämpötila nousee sellaisella vauhdilla, että seuraukset ovat tuhoisia, jos emme tee nopeasti korjausliikettä. Tarvitsemme toimia sen yli, mitä Pariisissa sovittiin. Vielä nyt, kun Yhdysvallat on ilmoittanut irtaantuvansa sopimuksesta, ollen ainoa maa, joka ei ole sopimuksessa mukana, meillä on kiire.

Metsät ovat tässä asiassa keskiössä. Meillä on ainutlaatuinen kestävä metsänhoito, mikä on taannut jatkuvasti enemmän kasvavat metsävarat. Tiesitkö, että Suomessa istutetaan kaikessa hiljaisuudessa 150 miljoonaa puuta vuodessa. Maailmassa käytetään kuitenkin 100 miljoonaa barrelia öljyä päivässä.

Yhden barrelin (159 litraa) polttamisesta syntyneiden hiilidioksidipäästöjen korvaamiseen tarvitaan 1,5 puun istutus ja 20 vuoden kasvu. Eli joka päivä maailmassa pitäisi istuttaa 150 000 000 puuta ja

antaa niiden kasvaa 20 vuotta. Teemme väkilukuun suhteutettuna osuutemme, mutta taitaa olla mahdottomuus istuttaa maailmanlaajuisesti 54 miljardia uutta puuta vuodessa. Täytyy siis tehdä muutakin. Keinoja kyllä löytyy.

Olemme keskustelleet yhteisistä toimista muun muassa Pohjoismaiden kollegoiden kanssa. Teetimme selvityksen, miten pohjoismaisella osaamisella ja teknologialla voitaisiin vähentää hiilidioksidipäästöjä. Tulos oli yllättävä, mutta samalla myös rohkaiseva: jos skaalaamme 15 Pohjoismaissa käytettyä keinoa muihin maihin, vähentäisi se vuosittaisia hiilidioksidipäästöjä neljällä gigatonnilla vuoteen 2030 mennessä. Tonnit eivät kerro mitään, mutta se on – hyvät ystävät – lähes saman verran kuin koko EU-alueen päästöt yhteensä.

Nämä valitut 15 Pohjoismaissa käytettyä keinoa ovat laajasti käytössä ja ovat helposti sovellettavissa muihin maihin. Tältä listalta löytyy tuttuja asioita, esimerkiksi lämmön ja energian tuotannon yhdistäminen, sähköautoilun, biopolttoaineiden ja pyöräilyn lisääminen, rakennusten energiatehokkuuden parantaminen, lämpöpumppujen ja biolämmön käyttöönotto, metsän istutusta sekä lannan hyötykäyttöä maataloudessa.

Selvityksessä todetaan, että näiden keinojen käyttöönotto maailmanlaajuisesti maksaisi nettona noin 12 miljardia euroa. Se on vain noin prosentti EU:n seitsemän vuoden budjetista. Pohjoismaiden kannattaisikin tehdä näiden 15 keinon maailmanlaajuisesta käyttöönotosta yhteinen hanke ja toteuttaa se.

Hyvät keskustalaiset,

Maatiloilla on eletty vaikeita vuosia. Vaikka Keskusta on hallituksessa onnistunut saavuttamaan useimmat tavoitteensa, on kuitenkin tunnustettava, että maatalouden kannattavuuden osalta emme ole onnistuneet.

Meidän keskustalaisten tehtävä on uudistaa maataloutta siten, että nuoret viljelijäpolvet uskaltavat työhön tarttua. Kuka muukaan sen tässä maassa tekisi. Tarvitsemme kiireesti lisätoimia kannattavuuden parantamiseksi.

Olemmekin sopineet maa- ja metsätalousministeri Jari Lepän kanssa, että kutsumme johdollani elintarvikealan toimijat koolle keskustelemaan keinoista maatalouden kannattavuuden parantamiseksi vielä ennen juhannusta. Ja ennakkoviesti kaikille on selvä: On löydettävä myös täysin uusia toimia maatalousyrittäjien vaikean tilanteen helpottamiseksi. Suomalainen ruokaketju pärjää paremmin vain, jos pystymme synnyttämään uutta lisäarvoa suomalaisen ruuan ympärille ja niin, että se lisäarvo näkyy myös viljelijän taloudessa.

Hyvät ystävät!

Että kantaisin vastuun. Näin todetaan periaateohjelmassamme.

Luottamuksen apilan neljännessä lehdessä lukee *vastuunkanto*. Se tarkoittaa vastuunkantoa niin itsestämme, läheisistä kuin lähiympäristöstä, mutta myös Suomen vastuuta Euroopasta ja laajemmin kansainvälisesti.

Saksan liittokansleri Angela Merkel otti tällä viikolla esille minuakin askarruttaneen kysymyksen. Nimittäin huolen globaalien instituutioiden ja sääntöjen sekä sopimusten noudattamisen kulttuurin heikkenemisestä. Ne ovat olleet länsimaisen keskinäisen luottamuksen kulmakiviä.

Yhdysvallat irtaantui tärkeästä Pariisin ilmastopöytäkirjasta, sitten se rikkoi WTO:n sääntöjä asettamalla tulleja eurooppalaiselle teräs- ja alumiiniteollisuudelle ja viimeksi se irtaantui yksipuolisesti Iranin ydinsopimuksesta.

Esimerkkejä löytyy lähempääkin. Minun on vaikea päästä yli siitä, että sovimme yhdessä vapaaehtoisesta taakanjaosta EU-maiden kesken pakolaiskriisin keskellä. Suomi piti sopimuksista kiinni, mutta läheskään kaikki eivät. Tai Krimin liittäminen Venäjään. Se oli täysin kansainvälisen oikeuden vastainen toimi.

Myös Brexitin voi katsoa olevan heikentämässä omalta osaltaan sopimukseen luottavaa toimintatapaa.

Maailmaa, kansainvälistä yhteisöä ollaan nyt tietyllä tavalla uudelleen organisoimassa. Kehitys ei ole hyvä, koska arvaamattomuus on lisääntynyt. Suomelle on tärkeää, että palaamme pian toisiaan kunnioittavaan sääntömääräiseen yhteistyöhön ja monenväliseen kauppaan, jossa noudatetaan yhdessä sovittuja pelisääntöjä. Neuvotellaan ja ratkotaan yhdessä ongelmia.

Näinä päivinä *vastuunkanto* tarkoittaa erityisesti huolta kansainvälisestä yhteisöstä ja sen instituutioista. Suomen paikka ja etu on kansainvälisten sopimusten rakentamisessa, kiinnittämässä ja vahvistamisessa.

Keskustan pitkä linja perustuu malttiin, pragmaattisuuteen ja objektiivisuuteen. Se toimii hyvin tässäkin tilanteessa. Olemme vahvoja kohtaamaan ulkoiset haasteet, jos omat asiamme ovat kunnossa, olemme yhteiskuntana eheä, meillä on uskottava puolustus ja harjoitamme viisasta, harkitsevaa ulkopoliittikkaa.

Euroopan unionissa meidän on oltava aktiivisesti ratkomassa niitä kysymyksiä, joihin meillä on annettavaa ja osaamista. Unionissa käytännönläheinen ja ratkaisukeskeinen linja on ohjenuoramme. Suomen edun ohella meidän on osattava katsoa myös koko Euroopan etua ja pitkää tähtäintä. Tämä korostuu ensi vuonna, kun Suomi on unionin puheenjohtajamaa. Pyrimme vahvaan johtajuuteen, katsomme koko Euroopan etua.

Todennäköisesti puheenjohtajakaudellemme ajoittuvat tärkeimmät neuvottelut niin EU:n monivuotisesta budjetista kuin siihen liittyvästä lainsäädäntökokonaisuudesta. Keskustan linja tähän on selvä. Meidän on kyettävä neuvottelemaan kokonaisuus, joka turvaa kohtuullisen nettomaksumme sekä varmistaa maatalouden ja aluekehitysrahoituksen säilyttämisen vähintäänkin nykyisellä tasolla. Keskusta ei pelkää uusia yhteisiä EU-tason investointeja ja vastuuta, mutta sen ehdoton edellytys on kaikkien EU-maiden sitoutuminen yhteisten arvojen ohella yhteisten sääntöjen noudattamiseen.

Hyvä keskustaväki,

Keskusta on avarakatseinen puolue. Poliitikamme ei perustu ihmisten erilaisuuden korostamiseen. Luottamuksen apilan *vastuunkanto* tarkoittaa vastuuta niistä maailman ihmisistä, jotka tarvitsevat apua ja ovat hädässä. Arvioimme niin pakolaiskiintiötämme kuin kehitysyhteistyötä maailman tilanteen valossa. Keskusta kannattaa kehitysavun nostoa asteittain kohti 0,7% BKT:stä. Mitä paremmassa kunnossa ja mitä eheämpi Suomi on, sitä nopeammin voimme tason saavuttaa.



Kannatamme niin ikään vahvaa yhteistä eurooppalaista järjestelmää maahanmuuton hillitsemiseksi, jossa on huomioitu rajojen parempi toimivuus, tehokkaammat palautukset, toimiva Schengen järjestelmä, hätätilanteiden varalle taakanjaon mekanismi sekä suuremmat panostukset pakolaisuutta aiheuttavien ongelmien hoitoon. Ihmisiä on autettava lähempänä heidän kotiseutujaan. Tämän teemme erityisesti YK:n ja sen instituutioiden kanssa.

Haluamme luoda paremmat olosuhteet pakolaisleireille ja työskennellä rauhan eteen, jotta ihmisillä on mahdollisuus palata kotiseuduilleen. Ihmisten hallitsematon kansainvälinen liikehdintä voidaan estää, jos heillä on toivo oman elämän, tulevaisuuden rakentamisesta. Näin voidaan estää myös ihmisten lähtö vaarallisille pakolaisreiteille.

On tärkeä korostaa, että avarakatseisuus on myös oma etumme. Avaamme rajoja lailliselle maahanmuutolle, koska kasvu- ja huippuyritykset, palvelumme, mansikkamaat ja kasvihuoneet eivät pärjää ilman ulkomaista työvoimaa. Olemme valmiita keventämään työperäisen maahanmuuton tarveharkintaa.

Hyvät ystävät!

Viimeiset kolme vuotta eivät ole olleet helppoja Keskustalle. Vuonna 2015 oli selvää, että Suomi ajautuu vakavaan umpikujaan ilman laaja-alaista talouden ja yhteiskunnan rakenteiden uudistusohjelmaa. Ja kuten jo puheeni alussa totesin, olen omalta osaltani tehnyt sen minkä lupasin.

Olenko menettänyt yöniani? Olen, useastikin. Palaan kuitenkin niin päivän kuin yönkin yksinäisissä ajatuksissani aina isoon kuvaan. Olemme nostaneet Suomen kuilun partaalta poikkeuksellisen nopeasti. Strateginen hallitusohjelma on toiminut ja saavuttanut tavoitteensa paljon nopeammin kuin kukaan uskalsi odottaa.

Tekemistä riittää jatkossakin. Edellä kuvasin Keskustan uuden kakkaran *luottamuksen apilan*. Jokaiselle apilan lehdelle Keskustan on löydettävä ratkaisuja. Samoin Keskustan on turvattava, että talouden positiivinen kehitys voi jatkua. Uskon, että vaaleissa voittavat ne voimat, jotka ovat saaneet talouden kuntoon eivätkä ne, jotka saivat sen sekaisin.

Tavoitteenamme on tasapainoisesti, keskimäärin 2-2,5 prosenttia vuodessa kasvava talous. Kasvu perustuu olennaisesti lisääntyvään ulkomaankauppaan eli tuotteiden ja palveluiden vientiin. Käytämme kotimarkkinoiden kysynnän vahvistamista vain siinä tilanteessa, että kansainvälisen talouden hyytyminen sitä vaatii.

Taloukasvun tukemiseksi seuraavan hallituksen on toimillaan tuettava maltillista palkkakehitystä. Teimme tällä vaalikaudella yli 10 prosenttiyksikön kilpailukykyloikan. Seuraavalla vaalikaudella maltin on pidettävä niin, että Suomen kilpailukyky edelleen vahvistuu.

Työmarkkinoiden uudistuksia jatketaan siten, että aktiivisuus, ahkeruus ja yrittäjäyys palkitaan aina ennen passiivisuutta. Se tarkoittaa sitä, että työttömyysturvaa ja muuta sosiaaliturvaa uudistetaan edelleen, paikallisen sopimisen edellytyksiä tuetaan, elinikäisestä oppimisesta tehdään seuraava suomalaisen koulutuksen tavamerkki ja rakenteellista työttömyyttä pienennetään. Kaikkien on päästävä kasvuun mukaan, myös osatyökykyisten.

Toimimalla edellä kuvatusti meillä on kaikki edellytykset nostaa työllisyysaste seuraavalla vaalikaudella 75 prosenttiin. Tavoite on vaativa, mutta ei epärealistinen. Työllisyyden noustessa,

julkinen talous vahvistuu, velka pienenee ja jätämme valtion, kunnat ja maakunnat tulevalle sukupolvelle hyvässä kunnossa.

Ja mikä tärkeintä edellä kuvattujen tavoitteiden toteutuminen mahdollistaa sen, että voimme huolehtia entistä paremmin kaikista niistä Suomessa asuvista ihmisistä, jotka tarvitsevat erityistä huolenpitoa ja tukea. Toisaalta voimme investoida entistä suuremman määrän rahaa asioihin, jotka vahvistavat Suomen menestystä, osaavaa kasvua, pitkällä tähtäimellä. Kun tartumme samalla tarmolla eriarvoistumiskehityksen pysäyttämiseen kuin talouden kuntoon saamiseen, sekin tulee parempaan kuntoon. Ylisukupolvisuus on seuraavan hallitusohjelman punainen lanka. Emme elä tulevien sukupolvien piikkiin.

Seuraavaksi kerron teille minulle hieman epätyypillisesti negaation kautta asioita, mihin Keskustan ei pidä olla valmis seuraavalla vaalikaudella. Asioita, joita emme ole valmiita tukemaan seuraavassa hallituksessa.

Keskusta ei ole valmis sellaiseen hallitukseen, joka romuttaa tämän hallituksen perinnön. Saimme edelliseltä hallitukselta perinnöksi lahoavan kansantalouden. Nyt se on peruskorjattu. Perustus, rakenteet ja julkisivukin ovat nyt loistavassa kunnossa.

Varsinkin pääoppositiopuolueen osalta on esitetty toimia, jotka riskeerisivat talouden perustukset. Tähän emme ole valmiita – emme missään oloissa. Kannattaa muistaa, että vahva talous ja korkea työllisyys ovat parasta köyhän asiaa. *Luottamuksen apilan* jokainen kulma, osaava kasvu, huolenpito, realistinen vihreys ja vastuunkanto, nojaa suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan kestävyYTEEN.

Emme myöskään ole valmiita hallitukseen, jonka ohjelmassa ei ole vastausta eriarvoistumiskehityksen pysäyttämiseen. Se on seuraava suuri tehtävämme, perusturvan vahvistaminen. Kannustaminen yrittäjyyteen ja riskinottoon ei ole ristiriidassa sen kanssa, että huolehdimme nykyistä paremmin niistä, jotka apua tarvitsevat.

Emme ole myöskään valmiita hallitukseen, joka ei ota yhdeksi ensisijaisista tavoitteistaan entistä vaikuttavampaa koulutus-, tutkimus- ja tiedepolitiikkaa. Rahalla ja taloudellisilla panostuksilla on merkitystä, mutta tätäkin tärkeämpää on se, miten ja minne resurssimme kohdennamme.

Emme ole valmiita sellaiseen hallitukseen, joka ajaa alas suomalaisen ruoantuotannon. Seuraavan hallituksen on jatkettava niitä toimia, joilla turvataan maatalouselinkeinon edellytykset pysyä kannattavana koko Suomessa.

Jos vedätte yhteen ne edellä kertamani asiat, joihin emme ole valmiita, niin voimme tiivistää sen yhteen lauseeseen: emme ole valmiita politiikkaan, mikä ei ole ylisukupolvista.

Hyvät ystävät,

Haluan teille rehellisesti kertoa, että olen myös joutunut itseni kanssa käymään aikamoisen painin. Olen miettinyt sitä, jaksanko vielä innostua, jaksanko neuvotella, olla sitkeä ja pystynkö olemaan hyvä innostaja ja tulevaisuuteen katsova ja uskova johtaja. Pystynkö toimimaan Keskustan ja keskustalaisten luottamuksen arvoisesti? Pystynkö laittamaan itseni likoon vuoden jokaisena päivänä, jotta Suomi voisi olla tulevaisuudessakin maailman onnellisin maa.

Asia ei ole minulle yksinkertainen. Kuten tiedätte, takana on vaikea aika hallituksen vetäjänä ja harteilla on ollut myös henkilökohtaista lastia.

Olen aina ollut luonteeltani enemmän uudistaja ja kehittäjä kuin saneeraaja. Ikävät työt on tehty, ne oli pakko hoitaa. Nyt edessä on paljon mieluisampi kehittämisen aika – tiedän kokemuksesta, että seuraava vaihekaan ei tapahdu itsestään. Siinä pitää olla määrätietoinen, sitoutunut ja innostunut, kaikki pitää saada mukaan.

Pystyn teille kirkkain silmin vakuuttamaan, että olen tähän kaikkeen valmis. Ja niin on Suomen Keskustakin.

Olen tänään ylpeä tehdystä, mutta vielä enemmän olen innostunut tulevasta, edessämme olevasta neljästä vuodesta. Unelmani on eheämpi ja sovinnollisempi Suomi, jossa jokainen voi kokea olevansa tärkeä. Se on tehtävissä.

Edessä olevan suuren tehtävän edessä olen nöyränä, mutta tarmokkaana.

Tehdään taas yhdessä Keskustasta Suomen suurin puolue. Me olemme tehneet sen ennenkin.